

PRZEGLĄD DOKUMENTACYJNY LEŚNICTWA

opracowany przez

Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej
Instytutu Badawczego Leśnictwa

Rok 30

Warszawa 1979

Nr 1

Układ pozycji, zgodnie z dotychczasową praktyką, według międzynarodowej leśnej klasyfikacji oksfordzkiej, której symbole cyfrowe podane są nad tekstem każdego streszczenia.

2 HODOWLA LASU

1	231 : 24	IBL
Siedschlag M., Siedschlag S., Rupp P.: Erfahrungen bei der rationellen Jungwuchs- und Jungbestandspflege von Kiefernaturverjüngungen auf Z — Standorten. Doświadczenia z racjonalną pielęgnacją upraw i młodników naturalnych odnowień sosny na siedliskach przyszłościowych. Sozial. Forstwirtsch. 1977 Jg 27 Nr 7 s. 212—214, 4 fot. — Omówiono wyniki badań przeprowadzonych na powierzchni z naturalnym odnowieniem sosny. Na	siedliskach przyszłościowych z samosiewem o wysokości 1—1,5 m należy usunąć drzewa panujące a w odnowieniu wyciąć pasy w odstępach co 3 m. W następnej fazie zmniejsza się liczbę drzewek do 20 000 szt/ha przez poszerzenie pasów, po czym cięciami pielęgnacyjnymi liczbę drzewek o wysokości 4—6 m redukuje się do 10 000 szt/ha, a przy wysokości 10—12 m — do 3000 szt/ha.	(W.B.)
2	232	IBL
Jeschke S.: Buchenkunstverjüngungen im Revier Wolfskuhle des StFB Malchin — ein Beispiel für waldbaulichen Initiative. Sztuczne odnowienia buka w nadl. Malchin przykładem inicjatywy hodowlanej. Sozial. Forstwirtsch. 1977 Jg 27 Nr 7 s. 214—215, 2 fot. — W NRD prowadzi się próby sztucznego odnowienia w celu zwiększania powierzchni drzewostanów bukowych. Przedstawiono udane odnowienia 132 ha buka w obrębie Wolfskuhle. W roku poprzedzającym założenie uprawy od maja do lipca na zrębie zwalczano chwasty preparatami: Onnidel, Selest	i Anforstan. Jesienią wykarczowano pniaki a glebę spulchniano broną talerzową i pługiem talerzowym. Wiosną bezpośrednio przed sadzeniem ponownie spulchniono glebę broną. Posadzono 2- lub 3-latki w więźbie 1,5 × 0,4 m. Jednocześnie wprowadzono topole w więźbie 4,5 × 4,5 m. W pierwszym i drugim roku spulchniano glebę w międzyrzędach 3 lub 4 razy w roku, a na jesieni drugiego roku zastosowano Onnidel. Od trzeciego roku uprawa mechaniczna była zbędna, a chemiczną stosowano tylko w razie potrzeby.	(W.B.)

Hartig M.: Einige Ergebnisse von Untersuchungen zum Kulturerfolg fremdländischer Baumarten im Mittelgebirge und Hügelland der DDR. **Niektóre wyniki badań nad udatnością upraw obcych gatunków drzew na obszarze Średniogórza i wyżyn NRD.** Sozial. Forstwirtsch. 1978 Jg 28 Nr 1 s. 22—23. 2 rys. 1 wyk. bibliogr. 2 poz. — Badania objęto następujące egzoty: *Pinus nigra*, *Pseudotsuga menziessi*, *Pinus strobus*, *Picea omorica*, *Picea pungens* i *Pinus contorta* var. *latifolia*. Ga-

tunki uprawiane są na powierzchni 3100 ha górzystych i wyżynnych terenów NRD. Największy udział przypada na sosnę czarną, wejmutkę i jedlicę. W uprawach tych gatunków wypadki sadzonek są o 20—34% większe niż u gatunków rodzimych. Gatunki obce są bardziej uszkodzane przez zwierzyne a jedlica cierpi szczególnie od mrozów. Ważnym warunkiem udatności upraw jest wybór odpowiednich siedlisk i stosowanie sadzonek wysokiej jakości. (W.B.)

Vinokurov V. N., Malov A. K.: Vlijanie zasorenosti počv kamenistymi vključenijami na iznos i polomki plużnych lemechov. **Wpływ kamienistości gleb na zużycie i uszkodzenia lemieszki pługów.** Les. Z. 1977 nr 4 s. 44—48, 3 tab. 5 wyk. — W wyniku badań stwierdzono, iż kamienie o średnicy do 100 mm są dość równomiernie rozmieszczone, głównie w warstwie ornej,

co spowodowane zostało wykonywaną uprawą gleby, polegającą na odwracaniu skib. Intensywność uszkodzania lemieszki zależy od ilości dużych kamieni ($\varnothing > 100$ mm) na jednostkę powierzchni, przy czym najbardziej uszkodzonymi elementami są żądła lemieszki. Wyniki opisywanych badań mogą okazać się bardzo przydatne dla instytucji zajmujących się zaopatrywaniem nadleśnictw w części zamienne. (R.S.)

Kubitz H., Matschke J., Eifler I.: Verfahren zur Induktion von Blüten bei Kiefer unter besonderer Berücksichtigung des Einsatzes von Bioregulatoren. **Metody indukcji kwitnienia u sosny ze szczególnym uwzględnieniem bioindikatorów.** Sozial. Forstwirtsch. 1977 Jg 27 Nr 3 s. 89—90, 2 tab. — W NRD na podstawie histologiczno-anatomicznych i histochemicznych analiz pąków sosny opracowano metodę oddziaływania bioregulatorami na kwitnienie sosny w plantacjach nasiennych. Celem tych zabiegów jest wprowadzanie do produkcji leśnej materiału siewnego i sadze-

niowego o wysokiej wartości genetycznej. Nie podano składu chemicznego bioregulatorów tylko ich symbole (np. BR A, BR B) i terminy stosowania. Wybór terminów indukcji opiera się na analizach molekularno-biologicznych i biochemicznych prowadzonych przez całe okresy wegetacyjne, a wybór syntetycznych bioregulatorów — na badaniu wymiany gazowej i enzymów. Dzięki tej metodzie uzyskano zwiększenie zbioru nasion sosny w plantacjach z 8 do 16 kg/ha, a w drzewostanach — z 20 do 40 kg/ha. (W.B.)

Stebakova V. N., Dan'shin I. I.: Vlijanie substratov i mineral'nych udob-

renij na rost sejancev chvojnyh v teplice. **Wpływ substratów i nawozów**

mineralnych na wzrost siewek iglastych w szklarni. Les. Choz. 1978 nr 5 s. 40—42, 3 tab. bibliogr. 4 poz. — Na podstawie badań ustalono, że torf niski stanowi substrat, korzystny dla hodowli siewek gatunków iglastych (świerka, modrzewia i sosny), w szklarniach. Mieszanie torfu z piaskiem wpływa ujemnie na wzrost siewek, pogarsza bowiem właściwości fizyczne substratu;

7

232.427

IBL

Zima I. M., Grušanskij O. A.: **Mašina dlja peresadki krupnomernych derev'ev. Maszyna do przesadzania starszych drzewek.** Les. Choz. 1978 nr 6 s. 62—64. 2 fot. 1 rys. — Przedstawiono opis i pracę modelu doświadczalnego maszyny MPKD „Kret-5”, pozwalającej na pełne zmechanizowanie wszystkich pracochłonnych operacji, związanych z przesadzaniem z kwater w szkółce starszych drzewek (w wieku 15—20 lat) z bryłką ziemi otaczającą ich korzenie. Maszyna ta

8

237.4

IBL

Neue Ergebnisse von Düngungsversuchen in der DDR. Napisał: Mö. **Nowe wyniki doświadczeń z nawożeniem w NRD.** Allg. Forstz. 1978 Nr 4 s. 75. — W NRD przeprowadzono wiele doświadczeń dotyczących wpływu nawożenia N, P, K, Ca, Mg na przyrost drzew. Stwierdzono szczególnie dodatni wpływ zestawu N, P, K w uprawach sosny. Azot powoduje intensywniejszy rozwój drobnych korzeni. 3-letnie obserwacje mieszańców topoli czarnej i sosny na hałdach wykazały celowość nawożenia azotem (150—200

kg N/ha) w 3 nawrotach w okresie 6 lat (co zapobiega wymywaniu). Drzewostany sosnowe należy nawozić 3-krotnie ilością 70—80 kg/ha. Podano zapotrzebowanie sosny na nizinie na P, Mg, Ca, a w niektórych wypadkach także i na K. Dobre wyniki uzyskano stosując korę sosnową, jako nawóz do hodowli sadzonek. Kora ta jest rozdabniana, wzbogacana azotem (0,5—5%) w postaci amoniaku lub mocznika i kompostowana w skrzyniach w kontrolowanej temperaturze. (W.B.)

9

237.4

IBL

Vlijanie mineral'nych udobrenij na rost kul'tur eli. Mojko M. F. i in. **Wpływ nawozów mineralnych na rozwój upraw świerka.** Les. Choz. 1978 nr 6 s. 80—82, 4 tab. bibliogr. 2 poz. —

Określono wpływ nawożenia na udatność rozwoju upraw świerka, dynamikę przyrostu pędu wierzchołkowego i biomasy sadzonek 5-letnich upraw oraz zależność pomiędzy ilością drob-

nych korzeni (do 1 mm) i igliwia. Nawożenie w lasach z borówką czarną w runie wpływa dodatnio na rozwój upraw świerka: następuje nagromadzenie biomasy we wszystkich częściach sadzonek, ogólny ciężar igliwia wzrasta

10

Drożdżin Ju. D., Ivanov A. I.: O kompleksnom ispol'zovanii drevesnoj zele- ni. **O kompleksowym wykorzystaniu igliwia.** Les. Choz. 1978 nr 6 s. 57—60, 1 fot. 2 tab. — Przedstawiono opracowane przez Instytut Lasu Karelskiej Filii Akademii Nauk ZSRR tablice masy igliwia w zależności od wysokości drzewostanów: a) masy igliwia w stanie świeżym na 1 m³ zapasu drewna oraz b) na 1 ha w drzewostanach o zwarciu 1,0. Scharakteryzowano pracę mechanizmów do oddzielania igliwia od gałęzi i drobnicy bezpośrednio na zrębach lub składnicach przejściowych

11

Hoppe E.: Zur Methodik der Produktionsvorbereitung in der Jungbestandspflege unter den Bedingungen der Konzentration, Spezialisierung und Kooperation. **Na temat metodyki pozyskiwania surowca drzewnego przy pielęgnacji młodników w warunkach koncentracji, specjalizacji i kooperacji.** Sozial. Forstwirtsch. 1977 Jg 27 Nr 7 s. 216—219, 2 fot. 4 tab. — W NRD w planie 5-letnim leśnictwa (1976—80) przewiduje się przechodzenie na przemysłowe metody pozyskiwania surowca drzewnego przez koncentrację i specjalizację produkcji; kooperację z rol-

o 19—42⁰/₀, pędów — 12—43⁰/₀, strzały — 15—35⁰/₀, korzeni — o 19—47⁰/₀, w tym drobnych — o 22—62⁰/₀. Nawożone uprawy wyróżniają się wysoką odpornością i przeżywalnością. (R.M.)

285

IBL

(13-krotny wzrost wydajności pracy w porównaniu ze sposobem ręcznym), za pomocą rozdrabniacza i sortownika pneumatycznego oraz pracę samochodów samozaładowniczych do załadunku i transportu gałęzi (wzrost załadunku gałęzi o 50⁰/₀ i 6-krotne zmniejszenie pracochłonności w porównaniu ze sposobem ręcznym). Przedstawiono zastosowanie, rozwój i aktualny stan produkcji w ZSRR mączki paszowo-witaminowej z igliwia, olejków jodły syberyjskiej oraz pasty chlorofilowo-karotenowej. (R.M.)

241

IBL

nictwem i przemysłem drzewnym, udostępnianie zapasów drewna w lasach i poprawę stanu lasów. Realizacja tych założeń w dużej mierze związana jest z pielęgnacją młodników. Zdecydowano, że z pierwszym cięciem pielęgnacyjnym należy wejść w fazie rozwojowej młodnika sosnowego przy jego przeciętnej wysokości 7—10 m. Podano przykłady określania bonitacji na podstawie wysokości i wieku. W oparciu o bonitację i stan sanitarny następuje planowanie późniejszych cięć według zatwierdzonej metodyki. (W.B.)

3 NAUKA O PRACY. POZYSKIWANIE DREWNA. PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA.

12

304

IBL

Borisova N. N., Rusina L. M.: Šum kak pričina zabojevanij. **Hałas przyczyną zachorowań.** Les. Prom. 1978 nr 2 s.

22. — Postęp techniczny powoduje wzrost hałasu przekraczającego granicę adaptacyjnych możliwości człowieka.

Przeprowadzono retrospektywną analizę strat ekonomicznych w branży leśno-drzewnej spowodowanych absencją chorobową, która wynika z nadmiernego hałasu. Większość maszyn i urządzeń w omawianych branżach emituje nadmierny hałas. Badania przeprowadzono na 100-osobowej grupie robotników narażonych na działanie hałasu w granicach 90—100 dB/A1, oraz na 100-osobowej grupie kontrolnej pracującej w warunkach odpowia-

dającym wymaganiom normatywnym. Stwierdzono, że zwiększenie absencji chorobowej zależy od warunków akustycznych w danym środowisku pracy. Określono również straty ekonomiczne spowodowane hałasem jako różnicę wypłat zasiłków chorobowych robotników pracujących w warunkach nadmiernego hałasu i normalnych. Zależność wskaźnika absencji chorobowej od poziomu hałasu przedstawiono na rysunku. (N.G.)

13

304 : 323.12

IBL

Reinhold R.: Arbeitshygienische Aspekte beim Umgang mit Einmannmotor-kettensägen. **Aspekty higieny pracy przy obchodzeniu się z pilarkami.** Sozial. Forstwirtschaft. 1977 Jg 27 Nr 4 s. 120—121, 2 fot. — Ujemne zjawiska związane z pracą pilarki to wydzielenie tlenku węgla, powodowanie wibracji i hałasu. Szczególnie niebezpieczny jest CO łączący się z hemoglobina krwi i powodujący zatrucia. Dopuszczalną górną granicą zawartości CO w powietrzu wynosi 110 mg/m³ i przy

stężeniu takim nie wolno pracować dłużej niż 0,5 godz. Podczas pracy na wolnej przestrzeni w lesie do tak wysokich koncentracji jednak nie dochodzi. Praca pilarki powodująca natężenie dźwięków rzędu 95—110 decybeli może powodować uszkodzenia narządów słuchu. Ochrona pracy polega na stosowaniu osłon na uszy dla pilarzy i coraz lepszych tłumików w pilarkach. W NRD pilarze podlegają regularnym badaniom lekarskim. (W.B.)

14

31

IBL

Haschke P.: Beleuchtung von Waldaufarbeitungsplätzen. **Oświetlenie składnic leśnych.** Sozial. Forstwirtschaft. 1977 Jg 27 Nr 11 s. 342—344, 4 rys. 2 tab. — Przy wprowadzaniu pracy wielozmianowej na składnicach leśnych, konieczne jest odpowiednie oświetlenie stanowisk roboczych. Wymagana teoretyczna odległość źródła światła od miejsca oświetlanego powinna wynosić w poziomie 30 m, a wysokość umieszczenia 14 m. W praktyce na miejscu wyróbki moc światła wynosi 25 Lx (w budo-

wnictwie 15 Lx), na obrzeżach 5—10 Lx. Do wytwarzania prądu używane są przeważnie agregaty o mocy 10 kVA i wieloczołowe maszty o wysokości 15—22 m. Dla składnicy o wymiarach 50 × 30 m wymagana moc światła wynosi 29 Lx i należy ją umieścić na wysokości 22 m. Składnicę podzielono na kwadraty i podano natężenie oświetlenia w poszczególnych miejscach. Warunkuje ono rozlokowanie stanowisk roboczych, których przykłady przedstawiono. (W.B.)

15

31 : 41

IBL

Prien S., Piesnack J.: Sicherung einer hohen forstsanitären Wirksamkeit bei der Rohholzbereitstellung. **Zabezpieczenie wysokiego poziomu sanitarnego**

przy pozyskaniu surowca drzewnego. Sozial. Forstwirtschaft. 1977 Jg 27 Nr 6 s. 169—171, 2 fot. 2 tab. — Realizując postulat poprawy stanu sanitarnego la-

sów NRD skupiono się przede wszystkim na zwalczaniu korników, przy okazji wszelkich prac związanych z użytkowaniem. Wynika z tego szeregu konsekwencji dla planowania, organizowania i kierowania pracami związanymi z pozyskaniem drewna. Konieczne jest bowiem ściśle prze-

16

Dopolnitel'nye resursy drevesnogo syr'ja dlja promyšlennosti. Matvejko A. P. i in. **Dodatkowe zasoby drewna dla przemysłu.** Les. Z. 1977 nr 4 s. 139—141, 2 tab. bibliogr. 2 poz. — Omówiono problemy zwiększania zasobów surowca drzewnego dla przemysłu przez wykorzystywanie drzewiasto-krzewiastych zarośli rosnących na terenach przewidzianych do zmeliorowania. Na podstawie inwentaryzacji stwierdzono, że rośliny tworzące te zarośla mają od 1 do 5 m wysokości i od 1 do 12 cm średnicy. Skład gatunko-

17

Petrov A. P., Smelik A. N.: Narodno-chozjajstvennaja éffektivnost' osvoenija resursov nizkosortnoj i malomernoj drevesiny i otchodov v lesnom chozjajstve. **Efektywność wykorzystania zasobów drewna małowymiarowego i odpadów drzewnych w gospodarstwie leśnym.** Les. Z. 1977 nr 5 s. 137—141, 1 tab. bibliogr. 3 poz. — Rozpatrzono ekonomiczną opłacalność pozyskiwania i przerabiania na zrębki drewna małowymiarowego i odpadów zrębowych,

18

Bogumil E.: Erste Erfahrungen mit dem Einsatz von Hubschraubern zur Holzbringung aus schwierigem Gelände in StFB Wernigerode. **Pierwsze doświadczenia z zastosowaniem śmigłowców do zrywki napowietrznej w trudno dostępnym terenie państw. gosp. leśnego Wernigerode.** Sozial. Forstwirtschaft. 1977 Jg 27 Nr 11 s. 338—339, 6

strzeganie wymagań ochrony lasu we wszystkich operacjach pozyskania. Szczególny nacisk położony jest na terminowe wykonywanie prac, wykładanie drzew pułapkowych i usuwanie drzew stojących opanowanych przez szkodniki. (W.B.)

(W.B.)

331

wy: brzoza (15%), olsza (60%), wierzba iwa (25%). Aktualny stan techniki pozwala na wykorzystanie tego surowca np. w przemyśle płyt pilśniowych. Rozwiązanie problemu korowania pozwoli na rozszerzenie wachlarza jego zastosowań. Podano technologię i maszyny do wycinania oraz przeróbki zarośli (zrębkowanie). Przytoczono charakterystykę potencjalnych oraz fizycznie i ekonomicznie dostępnych zapasów tego surowca na terenie Białorusi. (R.S.)

IBL

331

na przykładzie wybranego gospodarstwa. Wyniki wykazują, iż przyjęcie kryterium „ogólnospołecznej opłacalności” znacznie rozszerza granice ekonomicznie dostępnych zasobów. Przy pozyskaniu drewna małowymiarowego w ramach cięć pielęgnacyjnych a zatem małej koncentracji prac na jednostce powierzchni, wielkość zasobów ekonomicznie dostępnych zależy od przyjętego wariantu technologicznego w procesie zrębkowania. (R.S.)

IBL

376

fot. — W przedsiębiorstwie leśnym Wernigerode (NRD) w niedostępnym terenie znajdują się rębne drzewostany świerkowe o dużym zapasie. Do zrywki drewna w tych warunkach zastosowano, tytułem próby śmigłowce typu Mi-8. Drzewa są ścinane, okrzesywane i przygotowywane do zawieszenia na linie nośnej. Podwieszać można po jed-

nej lub kilka strzał, które śmigłowiec przenosi na składnicę będącą jednocześnie roboczym lotniskiem, po czym wraca po następny ładunek. Lot trwa 7 minut i pokonywana jest odległość 4,5 km. Dostarczone dłużyce są mani-

pulowane i wywożone. Prawidłowy przebieg zrywki uzależniony jest od właściwej organizacji pracy załogi śmigłowca i robotników leśnych. Wyniki oceniono pozytywnie. (W.B.)

4 SZKODY W LESIE. OCHRONA LASU

19

41

IBL

Böhme G.: Durch welche Massnahmen ist es uns gelungen, saubere Waldkomplexe im Betriebsbereich zu schaffen. **Jakie zabiegi umożliwiły osiągnięcie dobrego stanu sanitarnego drzewostanów?** Sozial. Forstwirtschaft. 1978 Jg 28 Nr 3 s. 74—75, 1 fot. — Ład i dobry stan sanitarny drzewostanów uważa się za warunek uzyskania lepszego przyrostu. W związku z tym zadania planowe na 1977 r. objęły wyróbkę śniegołomów głównie w drzewostanach ponad 40-letnich, zrywkę i wywózkę

drewna ze śniegołomów wyrobionego w 1975 r. a pozostawionego w lesie oraz wywóz drewna niekorowanego ze ścinki 1976/77, zagrożonego przez korniki jak też i szybkie zwalczanie korników, które opanowały drzewa stojące. Do zrywki w tych pracach stosowane są małe ciągniki używane do transportu drewna stosowego. Dzięki omawianej akcji opanowanie drzew stojących przez owady w gospodarstwie leśnym Eibenstock — NRD spadło w ostatnich latach o 1/3. (W.B.)

20

432.3

IBL

König H. C., Lubosch E.: Waldbrandbekämpfung mit Agrarflugzeugen in der Deutschen Demokratischen Republik. **Zwalczanie pożarów leśnych w Niemieckiej Republice Demokratycznej przy użyciu samolotów stosowanych w rolnictwie.** Sozial. Forstwirtschaft. 1977 Jg 27 Nr 6 s. 173—175, 3 fot. — Przeprowadzone w NRD badania wykazały przydatność dla leśnictwa samolotów rolniczych typu Z 37. Nadają się one zarówno do patrolowania obszarów leśnych jak i zwalczania ognia. Awionetki te wyposażone są w zbiorniki o pojemności 600 m³ wody. Stwierdzo-

no, że najlepsze efekty gaszenia daje zraszanie „powlekające” powierzchnię objętą pożarem warstwą specjalnego płynu, tworzącą się w wyniku opadania drobnych kropelek. Zalecono tu 1-procentowy roztwór wodny preparatu „Finiflam Allround”. Zwalczanie pożarów leśnych tą metodą wymaga dysponowania lotniskiem dla 2 maszyn i odpowiedniego zaopatrzenia w wodę. Omówiono technikę walki z ogniem przy użyciu samolotów poczynając od lotu zwiadowczego. Wyróżniono zwalczanie pożaru przyziemnego i totalnego przy różnym nasileniu wiatru

21

461

IBL

Pollanschütz J.: Standortsschäden durch Erntemaschinen und Folgerungen für die Praxis. **Szkody siedliskowe, powodowane przez maszyny do ścinki i wynikające z tego wnioski dla prak-**

tyki. Allg. Forstz. 1978 Nr 1/2 s. 16 — Szkody powodowane przez stosowanie ciężkich maszyn do ścinki obejmują ugniatanie górnej warstwy gleby, zdzieranie pokrywy glebowej, przerywanie

systemu kapilarnego, erozję, uszkodzenie warstwy próchnicy i gleby mineralnej, spływ substancji pokarmowych, pogorszenie bilansu wodnego i powietrznego gleby, oraz obniżenie produktywności siedlisk. Poważne szkody wynikają z samego nacisku kół na glebę, głównie wskutek zmniejszenia jej objętości przez wyciskanie wody. W celu ograniczenia tych ujemnych

zjawisk zalecono zrywkę ciągnikową przy niskich stanach wody w glebie a w przypadku opadów dopiero po wyschnięciu górnej warstwy gruntu. Ponadto zalecono stosowanie lżejszych ciągników o jednakowych wymiarach kół, niezależnym zawieszaniu i szerokim, niskociśnieniowym ogumieniu.

(W.B.)

5 POMIAR LASU. PRZYROST, ROZWÓJ I STRUKTURA DRZEWOSTANÓW. INWENTARYZACJA I KARTOGRAFIA

22

Uspenskij V. V., Grigorova G. A.: Metod kačestvennoj ocenki tekuščego prirosta po ob'emu. **Metoda jakościowej oceny przyrostu bieżącego na podstawie objętości.** Les. Ž. 1977 nr 5 s. 21—24, 3 tab. bibliogr. 7 poz. — Przeprowadzono próbę jakościowej oceny przyrostu bieżącego w oparciu o zróżnicowaną pionowo objętość drzewa. Wskaźnikiem, który wystarczająco dokładnie charakteryzuje jakość drewna i jest ściśle skorelowany z wielkością

56

bocznej powierzchni pnia okazała się średnia pierśnica drzewostanu. Mając stosunek procentowy bocznej powierzchni pnia według kategorii jakości i grubości do średniej pierśnicy, można ocenić jakość przyrostu i dokonać podziału jego ogólnej wielkości na kategorie. Teza ta została statystycznie udowodniona na podstawie materiałów zebranych w drzewostanach sosnowych.

(R.S.)

23

Gortinskij G. B., Tarasov A. I.: Sravnitel'naja charakteristika sezonnogo prirosta sosny i eli v nekotorych tipach lesa. **Charakterystyka porównawcza przyrostu rocznego sosny i świerka w niektórych typach lasu.** Les. Ž. 1977 nr 4 s. 151—153, 2 tab. bibliogr. 6 poz. — Badania prowadzono na powierzchniach próbnych założonych w sosnowych, sosnowo-świerkowych i świerkowych drzewostanach na glebach piaszczystych, o różnym poziomie wód gruntowych. Przytoczono szczegółową charakterystykę hodowlano-taksacyjną tych drzewostanów. Stwier-

56—187

dzono, iż początek przyrostu na grubość w okresie wegetacyjnym był uzależniony od temperatury powietrza i gleby. Gleba w drzewostanie sosnowo-świerkowym a szczególnie w drzewostanie świerkowym nagrzewała się wolniej. Formowanie się rocznego słoja zaczynało się w pierwszym z wymienionych typów o 3—5 dób a w drugim 5—8 dób później niż w czystej sosnie. W dalszym ciągu okresu wegetacyjnego intensywność przyrostu zależała od intensywności opadów, a więc od wilgotności gleby.

(R.S.)

24

Davidov M. V.: Tipy rosta sosnovych lesov evropejskoj časti SSSR. **Typy wzrostu drzewostanów sosnowych eu-**

56—187

ropejskiej części ZSRR. Les. Ž. 1977 nr 4 s. 36—41, 1 rys. 1 tab. 1 wyk. bibliogr. 15 poz. — W wyniku przepro-

wadzonej analizy materiałów badawczych zebranych z 66 powierzchni próbnych i 200 drzew modelowych, jak również w oparciu o opublikowane prace traktujące o różnicach w przebiegu wzrostu drzewostanów sosnowych, ustalono typy wzrostu sośnin. Stwierdzono, że typy te są zgodne

z siatką edafo-fitocenotyczną opracowaną przez Sukaczewa dla borów sosnowych. Wyróżnione typy wzrostu mogą okazać się pomocne przy taksowaniu drzewostanów sosnowych a także przy ustalaniu sposobów postępowania hodowlanego w szczególnie cennych masowach leśnych. (R.S.)

6 URZĄDZANIE LASU. EKONOMIKA GOSPODARSTWA LEŚNEGO. ADMINISTRACJA I ORGANIZACJA GOSPODARSTWA LEŚNEGO

25

763.1

· IBL

Witzenhausen W.: Neue Stundenverrechnungspreise für Fahrzeuge, Maschinen und Geräte in der Rohholzerzeugung. **Nowe godzinowe stawki obliczeniowe za pojazdy, maszyny i narzędzia stosowane w zagospodarowaniu lasu.** Sozial. Forstwirtschaft. 1978 Jg 28 Nr 2 s. 54—56, 2 tab. — W NRD z dniem 1 stycznia 1978 r. weszły w życie nowe stawki godzinowe za pojazdy i sprzęt stosowany w zagospodarowaniu lasu. Ich wykaz wydano w formie zeszytów. Stawki traktowane są jako ceny sztywne, obowiązujące

dla całej NRD i podane w przeliczeniu na 1 ha, 100 szt., lub 1000 mb. Uszeregowane są w kolejności według stopnia trudności, np. karczowanie mechaniczne, uprzążanie powierzchni, pielęgnacja chemiczna, nawożenie, ochrona, siew, sadzenie itd. Stawki za pracę pojazdów wyliczono wraz z obsługą a za maszyny robocze i narzędzia bez obsługi. Ujednocicone zostały czasy wyjazdów do pracy i powrotów. Podano schematy kalkulacyjne i niektóre tabele. (W.B.)

8 PRODUKTY LEŚNE I ICH UŻYTKOWANIE

26

892.1

IBL

Rahmlow H.: Nadelgrümgut als Futterreserve. **Igliwie leśne jako rezerwa paszowa.** Sozial. Forstwirtschaft. 1977 Jg 27 Nr 4 s. 106—107, 3 fot. — W NRD za przykładem ZSRR dąży się do maksymalnego wykorzystania użytków leśnych, w tym również igliwia jako paszy. Dotychczasowe badania wykazały, że igliwie nadaje się do przerobu na mączkę witaminową, jako dodatek do pasz zwierzęcych, a zwłaszcza do słomy, a ponadto jest nowym źródłem białka. Stosowanie igliwia jako karmy według opracowanej receptury może przyczynić się do zwiększenia produk-

cji zwierzęcej, przy czym niezbędna jest tu kooperacja pomiędzy gospodarstwami leśnymi a ośrodkami hodowli żywca. Cięcia pielęgnacyjne młodników sosnowych dostarczają 200—400 kg igliwia, a użytkowanie rębne 50—70 kg igliwia na 1 m³ pozyskanego drewna. Najwyższa zawartość witamin w igłach obserwowana jest w zimie, a okres składowania bez istotnych strat karotenu wynosi latem 3—7 dni, a zimą 30 dni. Omówiono sprzęt i pracochłonność pozyskiwania igliwia z drzew ściętych. (W.B.)

27

892.4

IBL

Urban H., Blossfeld O., Skoreng R.: Rinde — kein Abfallprodukt mehr.

Kora przestała już być odpadem. Sozial. Forstwirtschaft. 1977 Jg 27 Nr 5 s.

140—142, 3 fot. — W ciągu ostatnich 15 lat w NRD bardzo rozpowszechniło się mechaniczne korowanie surowca drzewnego. Związane z tym gromadzenie dużych ilości kory w lesie, na składnicach czy w zakładach przemysłowych stwarza konieczność jej wykorzystania. W NRD prowadzone są badania nad wykorzystaniem łyka i kory. Wyróżniono zrębki kory, po-

chodzące z korowarek bębnowych i wirnikowych oraz pochodzące z korowania na mokro. Kora może mieć szerokie zastosowanie przy produkcji płyt i w ogrodnictwie. W artykule omówiono szerzej zastosowanie kory w NRD przy otrzymywaniu na skalę przemysłową żelazokrzemu i czystego krzemu, składników niezbędnych przy wytwarzaniu stali nierdzewnych. (W.B.)

9 LASY I LEŚNICTWO W GOSPODARCE NARODOWEJ

28

903 : 624

IBL

Buzoverov M. I., Gvozdev N. M.: Długosroczne projektowanie rozwoju leśnego chozjajstva. **Długofalowe planowanie rozwoju gospodarstwa leśnego.** Les. Ž. 1977 nr 4 s. 142—145, 1 rys. 2 tab. — Rozpatrzono konieczność i możliwości planowania rozwoju gospodarstwa leśnego w okresach odpowiadających kolei rębny. W oparciu o przeprowadzone analizy przykładowego kombinatu leśnego zaleca się opracowanie

projektów organizacji i rozwoju leśnictwa na podstawach typologii oraz przez wyróżnienie trwałych obszarów z ustalonymi gatunkami docelowymi. Przedmiotem długofalowego planowania powinno być także uboczne użytkowanie lasu oraz organizacja i prowadzenie gospodarstw leśnych specjalizujących się w zaspokajaniu rekreacyjno-turystycznych potrzeb społeczeństwa. (R.S.)

29

903 : 905

IBL

Zukunftsansichten für die Holzversorgung Europas. Napisał: W. K. **Perspektywy przyszłego zaopatrzenia Europy w drewno.** Allg. Forstz. 1978 Nr 1/2 s. 2—3, 1 rys. 1 wyk. — Zagadnienie omówiono na tle obrad „Interforest 1977” w Weronie w ramach FAO/ECE. Już około 1960 r. pozyskanie drewna w Europie przekraczało przyrost o 100%. Według prognoz FAO do 2000 r. powierzchnia leśna Europy wzrośnie o ok. 50% czyli o 8,3 mln ha. Obecnie lesistość wynosi 32% (175 mln ha), z cze-

go lasy gospodarcze stanowią 77% (138 mln ha), a ich zapas wynosi 15 mld m³. Stosunkowo duży wzrost lesistości (7,9%) przypadnie na kraje socjalistyczne. Pomimo tych pozytywnych tendencji niedobór drewna będzie występować nadal. W 2000 r. zapotrzebowanie wyniesie 765 mln m³, a pozyskanie 455 mln m³. Uwzględniając nawet wykorzystanie odpadów i import, niedobór wyniesie 15 mln m³. Po roku 2000 sytuacja ta nie ulegnie poprawie. (W.B.)

30

907.2 : 56

IBL

Prochorov V. P.: Vlijanie vysokich rekreacionnych nagruzok na radial'nyj prirost sosny karel'skogo perešejka. **Wpływ intensywnej turystyki na przyrost sosny na przesmyku karelskim.** Les. Ž. 1977 nr 4 s. 153—155, 2 tab. bibliogr. 4 poz. — Na przesmyku karel-

skim założono w 1975 roku powierzchnie próbné. Przytoczono charakterystykę drzewostanów na tych powierzchniach oraz metodykę prowadzenia obserwacji i pomiarów. W wyniku badań stwierdzono, że rekreacyjne wykorzystywanie lasów wpływa przede

wszystkim na głębę oraz na przyrost drzewostanów. Intensywne wydeptywanie powodowało niszczenie pokrywy roślinnej i ugniatanie wierzchnich warstw gleby, co prowadziło do gor-

szego przewietrzania i obniżenia wilgotności. Sumaryczne działanie związanych z rekreacją czynników wpłynęło na obniżenie przyrostu drzewostanów na grubość. (R.S.)

31

907.2 : 651

IBL

Ancukevič O. N.: Metodika ékonomičeskoj ocenki rekreacionnych funkcij lesa. **Metodyka oceny ekonomicznej rekreacyjnych funkcji lasu.** Les. Choz. 1978 nr 5 s. 13—16, 1 tab. bibliogr. 6 poz. — Przedstawiono metodykę oceny ekonomicznej rekreacyjnych funkcji lasu, opartej na syntetycznym wskaźniku przydatności lasu dla organizacji wypoczynku, tj. na klasie atrakcyjności, stosowanej przy taksacji krajobra-

zowej. Współczynnik rekreacyjności ustala się jako stosunek jedności do klasy atrakcyjności krajobrazu. Przytoczono przykład rachunku ekonomicznego oceny lasu i gruntów leśnych według typów siedliskowych. Proponowaną metodykę można stosować przy opracowywaniu katastru leśnego oraz przy organizacji lasów dla wypoczynku na zasadach rozrachunku gospodarczego. (R.M.)

Autorzy analiz:

(W. B.) — mgr inż. Wiktor Brodzikowski

(N. G.) — mgr inż. Natalia Gapińska

(R. M.) — mgr Fafał Malec

(R. S.) — dr inż. Ryszard Sobczak

Przegląd Dokumentacyjny Leśnictwa zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centrum Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (w skrócie CİNTE, Warszawa, Al. Niepodległości 186) przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy.

Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Leśnictwa Instytutu Badawczego Leśnictwa — branżowy ośrodek informacji leśnictwa — wykonuje za zwrotem kosztów kserokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.

Z LITERATURY

Dr Maria Solecka — CHRYZANTEMY. Barwne fotografie oraz czarno-białe — **Sz. Marczyński.** Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne 1978, wydanie II, 150 s. + kolorowe fotografie, cena 30 zł

Książka ta, przeznaczona dla amatorów i producentów, godna jest znaleźć się w bibliotece każdego posiadającego chociażby najmniejszy ogród. Zawiera ona główne rozdziały o tytułach:

Rys historyczny i uprawa złocieni (złocien, inaczej chryzantema — przypisek autora tej informacji) w różnych krajach;

Opis gatunków;

Charakterystyka złocieni według budowy kwiatostanu;

Opis odmian;

Wymagania klimatyczne i glebowe;

Przygotowanie materiału roślinnego do produkcji;

Różne sposoby uprawy złocieni;

Zabiegi uprawowe;

Szkodniki i choroby złocieni.

„Zainteresowanie złocieniami sięga odległych czasów i związane jest z Chinami i Japonią. Pierwsza wzmianka o tych roślinach podana została przez Konfucjusza w roku 500 p.n.e. Nie wiadomo jednak, kiedy rozpoczęto uprawę i hodowlę tej rośliny w Chinach, prawdopodobnie w pierwszych latach naszej ery. W tym samym mniej więcej okresie rozpoczęto również uprawę złocieni w Japonii, chociaż pierwsza wzmianka na temat tej uprawy pochodzi dopiero z roku 1186. Japońscy ogrodnicy wyhodowali, z materiału o pojedynczych kwiatostanach, odmiany pełne i we wszystkich możliwych barwach. W XVI w. uprawa złocieni w Japonii osiągnęła swój szczyt. Z tamtej epoki pochodzi wspaniały obraz przedstawiający ogród ze złocieniami, który został założony w Kyto. Złocien stał się godłem narodowym tego kraju (z rozdziału zatytułowanego Rys historyczny i uprawa złocieni w różnych krajach).